

at have hørt den høitærede Ministers Udtalelser idag, som dog rigtignok kun ere en Stadfæstelse paa hans tidligere Optraeden her. De bevidne, at den høitærede Minister har klaret denne Sag: saa bestemt for sig, og at han indtager et saa bestemt Standpunkt til Forslaget, at han ikke kan give mere efter, end han tidligere har gjort. Dette er mig forsaavidt kjært, som vi jo nu vide, at dertil kan den høitærede Minister gaa, men ikke et Skridt længere. Det er et klart Standpunkt, og jeg er som sagt overordentlig glad over, at vi nu have lært det at kjende, ligesom jeg ogsaa er glad over, at det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds har foreladt det Indrømmelsesernes Standpunkt, som jeg isjor meget beklagede, at han var kommen til. Det ærede Medlem kan nu se, hvad han har til Vøn derfor; jeg kunde næsten fristes til at sige, at han har Utaal til Vøn, men, som sagt, det er mig kjært, at saavel den høitærede Minister som det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds nu igjen — om jeg saa maa sige — begge To og hver for sig ere komne paa det rette Standpunkt. Det glæder mig end yderligere, at det af de Udtalelser, som vi idag have hørt af den høitærede Minister, synes at fremgaa, at han er enig med os — jeg siger os, thi jeg tror, der ere flere end mig — som ønske, at dette Forslag ikke skal finde sin Afgjørelse her indenfor denne Sals Døre, forinden den er forhandlet ude blandt Folket, og i den Henseende kan jeg ikke se noget mere berettiget Punkt end Valgene til næste Aar. Jeg skulde dog tro, mine Herrer, at hvilket Standpunkt man end indtager overfor denne Sag, hvilken Anskuelse man end har om Tienden og Alt, hvad der hører til Geistligheden, hvad enten man tror, det er Kirkenes Guds eller ikke Kirkenes Guds, maa man dog have den fælles Mening, at et saa vigtigt Spørgsmaal som dette er — jeg kunde næsten sige — et Livsspørgsmaal. (Berg: Na!) Ja, jeg hører nok, at det ærede Medlem siger Na — men man er dog vant til blandt Befolkningen at kalde store Spørgsmaal for Livsspørgsmaal, og et Spørgsmaal, der for en Befolkning, som kun udgjør et Antal af 1,800,000, omhandler en Udgift af en

Sum, der efter alle de Beregninger, man har kunnet opstille, andrager, hvis jeg ikke huller fejl, imellem 4 og 5 Millioner Rigsdaler, maa dog kunne siges at være et Livsspørgsmaal, i Særdeleshed paa en Tid, da man ser, at der rundt omkring i alle Lande reiser sig en Klasse af Borgere, som man er vant til at henvæne den mindre heldigt stillede Klasse, hvilken bebrejder de andre Klasser i Samfundet, at de have taget for lidt Hensyn til dens Stilling. Denne Reising er virkelig af en saa alvorlig Natur, at man naar der foreligger et Spørgsmaal som dette, nok kan være bekjendt at kalde det et Livsspørgsmaal. Naar man til Lønning af en enkelt Klasse af Embedsmænd, hvis Antal ikke overstiger 1100, samt til kirkelige Formaal bruger en Sum af imellem 4 og 5 Millioner Rigsdaler om Aaret, mener jeg, mine Herrer, at det er et Spørgsmaal af en saa alvorlig Betskaffenhed, at man nok kan være bekjendt at kalde det et Livsspørgsmaal for Befolkningen. Jeg kan føle min Forsikkring til den, der kom fra det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds, thi jeg har — om jeg maa bruge dette Udtryk — heller ikke ligget paa den lade Side i Sommer. Jeg har reist ikke alene i min egen Kreds, men ogsaa udenfor den omkring i Landet og holdt Møder med Befolkningen, og det ikke paa en saadan Maade, som undertiden bydes os, men jeg har gjort mig Umage for at fremstille Sagen baade fra den høitærede Ministers Standpunkt og fra vort Standpunkt, for at den kunde komme til at ligge klar for Befolkningen. Jeg har derved endog til min Forundring fundet Støtte hos Folk, som jeg maatte tro ubetinget stode paa Ministerens Standpunkt. Jeg har hos Præster fundet Forundring over, at den høitærede Minister ikke paa Geistlighedens Vegne kunde gaa ind paa et Forslag som det, der her foreligger, og jeg kan til den Udtalelse, der fremkom fra det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds, end yderligere tilføie, at jeg aldrig har set en Sag, hvorom der har været en saa almindelig Tilslutning som om denne. Den høitærede Minister kan altsaa være forvisset om, at hvilkensomhelst Farve Kredsene end have, vil han nok komme